

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 20 December, 1766.

Jag har all anledning at tro, det följande samtal lär roa åtminstone större delen af mine Läsare. Det är hållet af Twänne, hwar i sin stälning, märkliga människor. Hans Preussiska Majestät är den ena, och den witre Professor Gellert i Leipzig den andra. Den förre är större än alt loford, och den senare odödelig i lärda werlden.

Utgrag af et Bref ifrån Leipzig, daterat den 27 Jan. 1761.

Den 18 Dec. förledet år, då Professor Gellert, kl. 3 estermiddagen, satt wid sin pulpet, sjuklig och melancholisk, i en fullkomlig deshabille, hörde han at det klappa på dören.

Kom in: Jag är Quintus Scilius*, och jag gläder mig öfwer at få lära känna Herr Professor
 E e sorn;

* Denne Herren är nu för tiden Öfwerste, och nu som före ständigt hos Konungen. Hans namn war tilförene Guiscard, och war före kriget Professor i Francker i Holland.

sorn; eljest är mit ärende at berättat Er, det Hans Majestät åstundar tala med Er, och har Dickat mig at afhämta Er.

Gellert. Herr Major, J måtte kunna se, at jag är sjuk; Kungen lär bliwa litet angelägen om at se en sjuklig man, som intet kan tala.

Majoren. Det är sant; J ser intet friskt ut, och jag wil icke heller nödga Er, at följa mig i dag; men jag måtte likwäl säga Er, at J med denna undanslykt säfängt kommen undan. Jag kommer hit tilbakars i morgon, och om J intet då mår bättre; ser J mig åter öfvermorgon, och det så länge, tills J går med mig. Besluter altså straxt, hwad J willen göra; jag lemnar Er en timmas tid at betänka Er, och kl. 4 kommer jag igen, at så weta, om J i dag eller en annan dag tänken gå med mig.

Majoren gick, och Professorn stoffade sig med många omständigheter Barber och Perukemakare, och kl. 4 war han färdig. Herr Quintus kom tilbakars, och de fölgdes bägge åt, til det Apellsta huset, där Kungen bodde.

Kungen. J ären Professor Gellert?

Gellert. Ja Ers Majestät.

A. Den Engelske Envoyen, Herr Mitchel, har sagt mig mycket godt om Er; hwar är J född?

G. J Hännichen wid Freyberg.

A. Har J icke en bror där?

G. Ja Ers Majestät.

K. Säg mig hvarföre wi icke hafwa några goda Tyska Scribenter?

Major Quintus. Hans Majest. ser här en för sig, hwilken Fransoserne kalla den Tyske la Fontaine, och utur hwars skrifter de öfversatt mycket.

K. Det wore nog! Gellert, har ni läset la Fontaine?

G. Ja Ers Majestät; men jag har icke sökt följa honom. Jag är et original; men därföre wet jag sjelf icke, om jag är et godt original.

K. Nå, där är et; men hvarför ha wi inga flera Auctorer?

G. Ers Majestät är intagen emot de Tyske.

K. Nej, det kan jag just icke säga.

G. Uminstone emot Tyske Scribenter.

K. Det är sant. Hvarföre hafwe wi inga goda Historici?

G. Sådane felas icke heller; wi ha en Mascow, en Cramer, som har fortsatt Bossuet . .

K. Huru är det möjligt, at en Tysk kunnat continuera Bossuet?

G. Jo, och rätt lyfligt; en af Eder Majestäts lärdaeste Professorer har sagt, at den mannen fortsatt Bossuet med mera wåltalighet och med mer historisk rigtighet.

K. Har den mannen och förstådt at dömma däröfver?

G. Werlden wil så tro: eller, almånhetens tänker så:

K. Hwarföre försöker ingen at öfversätta Tacitus; den förrjente at bli wäl öfversatt.

G. Tacitus är swår at sätta öfwer, och wi ha jämmwäl däraf flåta öfversättningår i Fransöskan.

K. J har rätt.

G. Där äro ock flera ordsaker, hwarföre Tyskarne icke kunnat wisa sig i alla slag af goda skrifter. Då konstet och wettenskapet florerade hos Gråkerne; förde ännu Romarne krig. Kan hända just nu Tyskarnes krigiska tidehwarf är inne: kan hända at ock Auguster och en Ludwig 14 fattats dem.

K. J har ju haft två Auguster i Saren.

G. Wi hafwe ock, hwad lärdomen beträffar, gjordt en god början i Saren.

K. Huru, wil J då ha en August i hela Tyskland?

G. Nej, intet just det heller: jag önskar allenast at hwar och en Herre wille upwäckta och muntra genierne i sit land.

K. Har J aldrig waret utur Saren?

G. Jag har waret en gång i Berlin.

K. J skulle resa.

G. Ers Majestät, därtill felas mig hälsa och förmögenhet.

K. Hwad har J då för en sjukdom; kanske de Lärdes? (Hypocondrie)

G. Efter Ers N. så kallat hånne; så må hon så heta; af mig hade det skolat låta för stolt.

K. Jag har haft samma sjukdom, och jag wil

wil curera Er. J måtte taga Er motion, rida ut alla dagar och alla weckor åta Xhabarbar.

G. Denne cur kunde bli en ny sjukdom för mig: om hästen wore friskare än jag, skulle jag icke kunna rida, och wore han äfwen så sjuk, skulle jag wäl intet så honom utur stället.

K. Så kunnen J åka då.

G. Jag har icke råd därtill.

K. Ja, ja, det lär sant; de lärda i Tyskland felas alltid penningar. Det är wäl elaka tider nu?

G. Ja wist, Ers Majestät. Om Ers M. allenast wille gifwa Tyskland fred - -

K. Hur kan jag det? Har J då intet hört at tre åro emot mig?

G. Jag frågar icke så mycket efter de nya, som de gamla händelser.

K. Hwad menar J: hwilken är Fönare i Epopeen, Homerus eller Virgilius?

G. Homerus tyckes ha företrädet, emedan han är originalet.

K. Men Virgil är mer polerad och galant.

G. Wi äro så långt ifrån Homerus och hans tidehwarf afsläpse; at wi icke riktigt nog kunna döma om hans språk och seder. Jag tror Quintilian, som gifwer Homerus företrädet.

K. Men man måste ock intet wara en träl af förut fattade inbilningar.

G. Det är jag icke; jag tror och fölger dem allenast, då jag icke self wägar döma efter eget godtycke.

Major Quintus. Professor Gellert har äfwen skrifwet Iyska Bref.

K. Så, har J ock skrifwet emot Stylus Curia?

G. Ach! wisseligen, Ers Majestät.

K. Men hwarför blir det aldrig annorledes? Det är något förtreteligt, at de bringa mig ofta hela arken, och jag förstår alsintet därpå.

G. När Ers M. intet kan ändrat; så kan jag ännu mindre; jag kan allenast gifwa råd, då J kunnen befalla.

K. Kan J ingen af Edra fabler utantil?

G. Jag twiflar nog at jag kan; jag har et helt otroget minne.

K. Besinner Er likwäl; jag wil imedlertid gå här fram och tillbaka några gånger = = Nu, har J en?

G. Ja, Ers Majestät = =

„Här låste Gellert up en af sina wakraste Fabler, nämligen den om **Målaren**, som är den sista i första delen.“

K. Det war skönt, rätt skönt, kort och lätt. Det hade jag icke tänkt. Han har något galant i sit wäsende. Det förstod jag alt = = Hwar har J lärt skrifwa så?

G. J naturens schola.

K. Ja, jag måtte berömma Er. Så länge jag är här, måtte J oftare komma hit, taga edra fabler med Er, och låsa mig några därpå.

G. Jag wet icke om jag låser wäl, och högt; jag har en så flungande och borgerlig ton.

K. Ja,

K. Ja, aldeles som Schlesierna; nej, J måtte likwål sjelf låsa Edra fabler; eljest förlora de mycket = = Nå, kom snart igen.

Men oagrad denna befallning, blef Professorn icke widare upkallad, och kom icke heller dit. Öfwer tafeln om afstonen hade Kungen ibland annat, til Gellerts beröm, sagt: C'est le plus raisonnable de tous les Savans Allemands.

Kundgörelser.

Sedan, en sjerdedels mil härifrån Staden, et järngjuteri, efter Engelska sättet, med reverbererugnar anlagt blifwet, hwarest tilwerkas alla sorter sådana stålgrjutor, som förut från Frankrike waret förskrifna; så wål som järnwalsar til walswerk, balustrader, urner och allehanda siterater efter ritningar, thepannor och alla sorter ragou-fittlar efter de modeller, som begäras och insändas; så gifwes sådant härmed almänheten tillkänna, på det, at den som där af åstundar något parti, må därom adressera sig til Herr Johan Cahman här i staden. Grytor från 2 til 24 kannerum, med fötter, säljas i parti til 3 Dal. R:mt för kannerummet af des innehöll, och grytor åter utan fötter lika castroller af alla förenämnda sorter til 2 Dal. 26 öre samma mynt, fritt på stället. Smärre grytor, samt smör- och sauce-pannor ic. styckewis i proportion och efter öfwerenskommelse; kunnandes köpare, som handla större partier, emot behörig

hörig säkerhets ställande, njuta credit med betalningen, eller också årholla 4 pro Cent afflag för prompt betalning. Til rättelse tjénar, at wid ofwannåmda anlagda grytebruk, såljas inga grytor annorlunda än i parti; men hos Järnkråmaren Anders Sjögren på Kongsgatan, och Eric Wennerholm i Masthugget, århollas de i minut til 1 Dal. 2 öre S:mt kannerumet. På det grytorna i början ty må swårta maten; så kan förut i dem kokas watten, samt et litet stycke alún, hwar igenom swårtan aldeles förgår. Denna warans fulkomliga godhet är så mycket mindre af nöden här omröra, som köpare dels låra känna hånne, dels af försarenheten bäst öfvertygas.

Hos Herrar John och Benj. Hall finnas risgryn af bästa sort.

En brun kapräck, med en liten sammets frage, saknar sin egare, hwilken hos mig kan igenså honom.

I morgon, kl. en qwart til 6, upförer Organisten Herr Carl Dykman en concert på stora Rådhus-salen. Wid hwilket tillfälle en yngling af 10 år, på Clavecin, spelar 2 sonnetter: man får ock höra en duette på Fleutetraversiere, och åswen en solo, på samma instrument af Herr Dykman. Concerten slutas under puffer och trompeter. Billeter kunna, för en plåt stycket, bekommas på Beursen, wid ingången, och hos Herr Dykman.

Götheborgske Spionen förmodar sig den lyckan, at åswen i nästkommande år, blifwa läsen.

